

EKONOMİ POLİTİK

ILO ve DİSK'den İşgücü Piyasaları Üzerine Gözlemler

Erinç Yeldan, 24 Ekim 2018

Bretton İkiizleri, IMF ve Dünya Bankası, her sene “Yıllık Toplantılarında” bir araya geliyor. Dünyanın belli başlı merkez bankası başkanları, maliye bakanları, özel sektör şirketleri yöneticileri, STK'lar ve akademisyenlerim katıldığı bu seneki toplantı 8 – 14 Ekim arasında Bali, Endonezya'da yapıldı. Toplantıda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Direktörü **Guy Ryder** emeğin penceresinden küresel işgücü piyasalarının görünümü üzerine ILO'nun görüşlerini aktardı. ILO'nun tespit ve uyarılarını bu köşenin sınırları içerisinde sizlerle paylaşmak arzusundayım.

Dünya ekonomisinde büyüme ve istihdam artışları birbirinden kopmaktadır. 2017 ve 2018'de yüzde 4 oranında, göreceli olarak hızlı büyüme gösteren küresel ekonomide istihdamın artış hızında ciddi bir yavaşlama söz konusudur. 2013-18 arasında yılda sadece 1.2 artış gösteren küresel istihdamın 2019 ve 2020'de yüzde 1'in altında büyüyeceği öngörülmektedir.

İşgücü piyasalarındaki daralma ücretlerdeki gerilemeyle koşut gitmektedir. 2017'de sadece yüzde 1.6 artan küresel ortalama ücretler, 2008 düzeyinin gerisinde kalmaya devam etmekte. Enformel ve kayıtdışı istihdam biçimleri, emeğin ekonomik ve sosyal kazanımlarının gerilemesinde ana rol üstleniyor. ILO'nun tahminleri dünyada her beş işçiden üçünün enformel koşullarda çalıştırıldığını öngörüyor. Bu rakam küresel işgücü arzının yüzde 61.2'si (ya da yaklaşık 2 milyar işçi demek).

ILO verileri dünya nüfusunun yüzde 55'inin herhangi bir sosyal güvencesinin olmadığını vurguluyor. Sosyal güvenceden yoksunlar 4 milyara ulaşmakta; bu rakam Sahra-altı Afrika ülkelerinde nüfusun yüzde 87'isine değin uzanıyor. Bu koşullarda uluslararası düzeyde günde 1.90 dolar olan “aşırı yoksulluk” sınırının altında yaşamını sürdürme mücadelesi veren 300 milyon emekçi yoksul bulunuyor.

Küresel işgücü piyasalarında cinsiyete dayalı ayrımcılık tüm şiddetiyle hüküm sürmekte. Kadınlar toplam işgücünün beşte ikisinden daha az oranda istihdam olanağı bulmaktalar; bu oran özellikle (yükselen piyasa ekonomileri diye geçiştirilen) gelişmekte olan ülkeler arasında yüzde 37'de kalıyor. Bunun ötesinde, ILO'nun 70'ten fazla ülke üzerine yaptığı araştırmalar, ortalama kadın emeği ücretinin, erkeklere göre yüzde 20 daha düşük kaldığını belgeliyor.

ILO, küresel boyutta *genç işsizlerin* sayısının 64 milyon; *aşırı yoksulluk altında çalışan genç işçilerin* sayısının da 145 milyona ulaştığını belgeliyor. OECD tarafından takip edilen, *işgücü piyasasına dahil olmayan, eğitim veya staj faaliyetinde olmayan (NEET: Not in Employment, Education or Training)* atıl gençlerin oranının genç nüfusun beşte birine ulaştığını belirtiyor. (Söz konusu veride OECD ülkeleri arasında en yüksek orana sahip olan ülkenin yüzde 28 ile Türkiye olduğunu vurgulayalım).

Küresel işgücü piyasaları üzerine olan ILO'nun gözlemlerini ülkemize ilişkin veriler ile yazımızı sürdürelim. **DİSK**'in Ekim ayı *İşsizlik Raporu* Türkiye işgücü piyasalarında şu gözlemleri kuşbakışı olarak bizlerle paylaşmaktaydı:

- Dar tanımlı (resmi) işsizlik: %10.8
- Yüksek öğrenimlilerde işsizlik: %13.3
- Geniş tanımlı işsizlik (iş aramayan, ancak 1 hafta içinde iş başı yapmaya hazır olanlar): %18.2
- Genç işsizler: %19.9
- Genç kadın işsizler: %25.6
- Tarım-dışı genç kadın işsizler: %32.3

Finansal kriz mi dediniz?